

Fritidspedagogisk verksamhet I Educational Aspects of Leisure-Time Activities I

30 högskolepoäng

30 credits

Ladokkod: 11GF20

Version: 7.1

Fastställt av: Utskottet för utbildningar inom pedagogik och lärande 2018-01-09

Gäller från: VT 2018

Nivå: Grundnivå

Huvudområde (successiv fördjupning): Utbildningsvetenskap: den fria tidens lärande (G1F), Utbildningsvetenskap: Idrott och fysisk bildning (G1F)

Utbildningsområde: Undervisning 60%, Verksamhetsförlagd utbildning 40%

Ämnesgrupp: Utbildningsvetenskap/didaktik allmänt

Förkunskapskrav: Godkänt resultat om 7 hp från kursen Utbildningsvetenskaplig kärna I för forskollärare, grundlärare och ämneslärare samt godkänt resultat från tidigare terminers VFU inom ramen för Grundlärarutbildning med inriktning mot arbete i fritidshem, 180 hp.

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

Innehåll

Delkurs 1: Fritidspedagogiken i fritidshemmet, 19,5 hp

Delkursen belyser fritidshemmets historiska uppkomst och innehåll samt nu gällande uppdrag. I delkursen problematiseras verksamhetens innehållsmässiga mångfald där yrkesidentitet och tydligt ledarskap är centrala begrepp. Vidare fokuseras och behandlas begreppet fritid i relation till olika perspektiv på lärande. Grundläggande matematikkunskaper samt praktisk-estetiska uttrycksformer utgör en del av kursens innehåll och dessa vävs samman i ett tematiskt arbete. Individens lärande, utveckling och behov tas upp i relation till de gruppkonstellationer som förekommer i fritidshemmet samt hur detta påverkar barns utveckling och meningsfull fritid. I delkursen ingår 4 veckors verksamhetsförlagd utbildning, där studenten ges möjligheter att integrera teori och praktik genom tematiskt arbetssätt. En för samtliga grundlärarprogram gemensam matematikintroduktion genomförs. Här synliggörs den matematik och det matematiklärande som är relevant för verksamhet i fritidshemmet. Studenten erbjuds möjligheter att utveckla sin egen matematiska kompetens med hjälp av föreläsningar, workshops och digitala övningsuppgifter.

Delkurs 2: Fritidspedagogiken i ett utomhus - och hälsoperspektiv 10,5 hp

Delkursen fokuserar på ett hälsovetenskapligt perspektiv. Begreppet hälsa definieras, analyseras och diskuteras utifrån exempelvis sociala aspekter av hållbar utveckling. Vidare behandlar delkursen faktorer som utmärker ett hälsofrämjande och pedagogiskt ledarskap samt individens upplevelse av hälsa. Tonvikt läggs på utomhusverksamhet och grupprocesser. Delkursens innehåll belyser och problematiserar rörelsens och kostens hälsoeffekter. Studenten arbetar vidare med matematikintroduktionen som påbörjades i delkurs 1. Utomhusundervisning i matematik kompletterar och vidgar arbetet med hur matematiklärande i fritidshemmet kan stimuleras.

Mål

Efter avslutad kurs ska studenten kunna, med avseende på,

Delkurs 1: Fritidspedagogiken i fritidshemmet, 19,5 hp

1. Kunskap och förståelse

- 1.1 redogöra för fritidshemmets uppdrag utifrån gällande styrdokument och där till hörande systematiskt kvalitetsarbete
- 1.2 beskriva olika perspektiv på tid och fritid
- 1.3 redogöra för den yrkesroll som är förbunden med fritidspedagogik

2. Färdighet och förmåga

- 2.1 relatera fritidshemmets historiska framväxt som institution och organisation till andra viktiga samhällsförändringar

- 2.2 identifiera och ge exempel på individers och grupperns lärande, behov och utveckling som är relevant för fritidshemmets verksamhet
- 2.3 övergripande observera elevers lärande inom ramen för fritidshemmets verksamhet och kommunicera detta med VFU-läraren
- 2.4 i samråd med VFU-lärare formulera mål, planera, leda, genomföra, utvärdera och dokumentera ett temaarbete med ett för fritidshemmets verksamhet relevant innehåll med tydliga inslag av estetiska läroprocesser
- 2.5 i samråd med VFU-lärare formulera mål, planera, leda, genomföra, utvärdera och dokumentera idrottsundervisning med stöd i idrottsdidaktisk forskning och utifrån relevanta styrdokument
- 2.6 samverka med kollegor och etablera kontakt med vårdnadshavare
- 2.7 i mötet med elever och kollegor använda ämneskunskaper och ämnesdidaktiska begrepp i ett relevant yrkesspråk
- 2.8 planera, genomföra, analysera och redovisa observation av elev

3. Värderingsförmåga och förhållningssätt

- 3.1 problematisera hur barn använder digitala verktyg och mötesplatser på sin fritid och hur digitala verktyg och mötesplatser kan användas som redskap i fritidshemmets verksamhet

Delkurs 2: Fritidspedagogiken i ett utomhus- och hälsoperspektiv, 10,5 hp

1. Kunskap och förståelse

- 1.1 redogöra för hälsobegreppets omfattning och innebörd och vad som utmärker ett hälsofrämjande arbetssätt och ledarskap
- 1.2 redogöra för lekens och rörelsens betydelse för barns utveckling
- 1.3 redogöra för effekter av rörelse och lek i såväl inne- som utemiljö samt planera, leda och utvärdera aktiviteter i utomhusmiljö
- 1.4 redogöra för matematikens grunder inom tal- och rumsuppfattning

2. Färdighet och förmåga

- 2.1 redogöra för kostens inverkan på individens hälsa och prestationsförmåga samt för hur hälsobegreppet kan diskuteras med utgångspunkt i sociala aspekter av hållbar utveckling
- 2.2 redogöra för hur situationer som stimulerar till matematiklärande kan arrangeras inom ramen för verksamhet i fritidshemmet

3. Värderingsförmåga och förhållningssätt

- 3.1 förklara och kritiskt reflektera kring innebörden av barns sociala samspel utifrån ett pedagogiskt ledarskap

Undervisningsformer

Undervisningen i kursen består av

Delkurs 1: Fritidspedagogiken i fritidshemmet, 19,5 hp

- föreläsningar
- workshops/laborationer
- seminarier
- verksamhetsförlagd utbildning

Delkurs 2: Fritidspedagogiken i ett utomhus- och hälsoperspektiv, 10,5 hp

- föreläsningar
- workshops/laborationer inomhus och utomhus
- seminarier

Undervisningen bedrivs på svenska, men undervisning på engelska kan förekomma.

Examinationsformer

Kursen examineras genom följande examinationsmoment:

Delkurs 1: Fritidspedagogiken i fritidshemmet, 19,5 hp

(IN09) Delkurs 1: Individuell inlämningsuppgift Temaarbete

Individuell skriftlig inlämning

Lärandemål: 2.2, 2.3, 2.4, 2.7

Högskolepoäng: 2,5

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

(IN10) Delkurs 1: Individuell inlämningsuppgift Observationsrapport

Individuell skriftlig inlämning

Lärandemål: 2.8

Högskolepoäng: 1,5

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

(IN11) Dk 1: Ind inlämningsuppgift Systematiskt kvalitetsarbete

Individuell skriftlig inlämning

Lärandemål: 1.1, 1.3, 2.2

Högskolepoäng: 4,0

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

(SE09) Delkurs 1: Seminarium Yrkesrollen

Lärandemål: 1.2, 1.3, 2.1

Högskolepoäng: 1,5

Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

(SE10) Delkurs 1: Seminarium Systematiskt kvalitetsarbete

Lärandemål: 1.1, 1.3, 2.2

Högskolepoäng: 1,5

Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

(RE09) Delkurs 1: Muntlig redovisning Temaarbete

Lärandemål: 2.2, 2.4, 2.7

Högskolepoäng: 1,0

Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

(NÄ04) Delkurs 1: Workshop Barn och media

Lärandemål: 3.1

Högskolepoäng: 1,5

Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

(NÄ05) Delkurs 1: VFU

Verksamhetsförlagd utbildning

Lärandemål: 2.3, 2.4, 2.5, 2.6, 2.7

Högskolepoäng: 6,0

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

Delkurs 2: Fritidspedagogiken i ett utomhus- och hälsoperspektiv, 10,5 hp

(RE03) Delkurs 2: VFU-uppgift

Lärandemål: 1.2, 1.3

Högskolepoäng: 1,0

Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

(SE11) Delkurs 2: Litteraturseminarium 1

Lärandemål: 1.1, 3.1

Högskolepoäng: 1,5

Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

(SE08) Delkurs 2: Litteraturseminarium 2

Lärandemål: 1.1, 1.3

Högskolepoäng: 1,0

Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

(NÄ03) Delkurs 2: Läger och utomhuspedagogik

Lärandemål: 1.3

Högskolepoäng: 1,0

Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

(RE05) Delkurs 2: Redovisning utomhuspedagogik

Lärandemål: 2.2

Högskolepoäng: 0,5

Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

(RE10) Delkurs 2: Utomhuspedagogik och äventyrsdag med barn

Lärandemål: 1.3

Högskolepoäng: 2,0

Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

(TE05) Delkurs 2: Enskild skriftlig tentamen Kost och hälsa

Lärandemål: 2.1

Högskolepoäng: 2,5

Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

(TE06) Delkurs 2: Enskild skriftlig tentamen Matematik

Lärandemål: 1.4

Högskolepoäng: 1,0

Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

Den sammanhängande VFU-perioden är en examination där 100% närvaro gäller. Bedömning av den verksamhetsförlagda utbildningen sker enligt ett systematiserat och validerat bedömningsformulär. Det maximala antalet examinationstillfällen för verksamhetsförlagd utbildning är två. Examinator kan med omedelbar verkan avbryta en students verksamhetsförlagda utbildning, eller motsvarande, om studenten visar sådana allvarliga brister i kunskaper, färdigheter eller förhållningssätt att barns/elevs säkerhet, integritet eller föräldrars förtroende för verksamheten riskeras. När verksamhetsförlagd utbildning avbryts på detta sätt innebär det att studenten underkänns på aktuellt moment och att ett verksamhetsförlagt utbildningstillfälle är förbrukat. I sådana fall skall en individuell utvecklingsplan upprättas av examinator i samråd med studenten. Student som underkänts i den praktiska delen har möjlighet att genomgå ytterligare ett verksamhetsförlagt utbildningstillfälle på denna kurs såvida inte två examinationstillfällen redan förbrukats. Om student på eget initiativ avbryter verksamhetsförlagd utbildning, leder avbrottet till att studenten underkänns på kursen. Studenten erbjuds i sådant fall en ny praktikperiod i samband med nästa kurstillfälle såvida inte det maximala antalet examinationstillfällen redan uppnåtts. Betyg grundas på en samlad bedömning av studentens kunskaper, färdigheter och värderingsförmåga. Betyg bestäms av särskilt utsedd lärare (examinator) (Högskoleförordningen, 6 kap 18-19 §§). Väl godkänd, VG, på hel kurs kan student erhålla när student har VG på mer än 50% av de poäng som är VG-grundande.

Studentens rättigheter och skyldigheter vid examination är enligt riktlinjer och regelverk vid Högskolan i Borås.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Delkurs 1: Fritidspedagogik i fritidshemmet, 19,5 hp

Ahrne, Göran & Svensson, Peter (2015). Kvalitativa metoder i samhällsvetenskapen. I Ahrne, Göran & Svensson, Peter (red.) *Handbok i kvalitativa metoder*. Stockholm: Liber (9 s)

Ahrne, Göran & Svensson, Peter (2015). Akademiskt skrivande. I Ahrne, Göran & Svensson, Peter (red.) *Handbok i kvalitativa metoder*. Stockholm: Liber (12 s)

Andersson, Birgit (2013). *Nya fritidspedagoger - i spänningsfältet mellan tradition och nya styrformer*. Diss. Umeå: Umeå universitet, 2013. Tillgänglig: <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:umu:diva-65021> (193 s)

Bjørndahl, Cato R. P. (2005). *Det värderande ögat: observation, utvärdering och utveckling i undervisning och handledning*. Stockholm: Liber (149 s)

Czarniawska, Barbara (2015). Skuggning i fältarbete. I Ahrne, Göran & Svensson, Peter (red.) *Handbok i kvalitativa metoder*. Stockholm: Liber (14 s)

Dahl, Marianne (2014). *Fritidspedagogers handledningsrepertoar: pedagogiskt arbete med barns olika relationer*. Diss. Växjö: Linnéuniversitetet, s. 54-159. Tillgänglig: lnu.diva-portal.org/smash/get/diva2:755038/FULLTEXT01.pdf (105 s)

Falkner, Carin & Ludvigsson, Ann (under tryck). *Fritidshem och fritidspedagogik: en tematisk forskningsöversikt*. Lund: Kommunförbundet Skåne (40 s)

Håkanson, Jan (2013). *Systematiskt kvalitetsarbete i förskola, skola och fritidshem*. Lund: Studentlitteratur (176 s)

Karlsson Vestman, Ove & Andersson, Inger M. (2007). *Pedagogisk utvärdering som styrning: en historia från präster till PISA*. Stockholm: Myndigheten för skolutveckling. Tillgänglig: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=1847> (168 s)

Klerfelt, Anna & Haglund, Björn (red.) (2011). *Fritidspedagogik: Fritidshemmets teorier och praktiker*. Stockholm: Liber (242 s)

Lalander, Philip (2015). Observationer och etnografi. I Ahrne, Göran & Svensson, Peter (red.) *Handbok i kvalitativa metoder*. Stockholm: Liber (10 s)

Lindekvist, Anna-Lena (2013). *Matematik i aktiviteter och vardagliga situationer*. Stockholm: Natur & kultur (80 s)

Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011. (2011). Stockholm: Skolverket.
Tillgänglig: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=2575> (utdrag, 20 s)

Malmsten, Linnea & Hedlund, Stina (2013). *IKT på fritidshemmet: ett socialt och kulturellt fenomen*. Skolportens nummerade artikelserie för utvecklingsarbete i skolan, (2) (19 s)

Pihlgren, Ann S. (red.) (2011). *Fritidshemmet - fritidslärares uppdrag på fritidshemmet och i skolan*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur (331 s)

Pihlgren, Ann S. (red.) (2013). *Fritidshemmets didaktik*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur (utdrag, ca 100 s)

Ravitch, Diane (2010). Stop the Madness: education's foremost historian on where NCLB went wrong, ending the testing regime, and why we need neighborhood schools. <http://www.nea.org/home/40339.htm> [2015-11-06] (2 s)

Rennstam, Jens & Wästerfors, David (2015). Att analysera kvalitativt material. I Ahrne, Göran & Svensson, Peter (red.) *Handbok i kvalitativa metoder*. Stockholm: Liber (17 s)

Skolverkets allmänna råd med kommentarer: Fritidshem. (2014). Stockholm: Skolverket. Tillgänglig: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=3301> (65 s)

Systematiskt kvalitetsarbete: för skolväsendet (2012). Stockholm: Skolverket
Tillgänglig: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=2901> (52 s)

Delkurs 2: Fritidspedagogiken i ett utomhus- och

hälsoperspektiv, 10,5 hp

Bagöien, Tor Egil & Storli, Rune (2002). *Lag en naturlekeklass prinsipper og praktiske ideer*. Oslo: Gyldendal Akademisk, Norsk Forlag (93 s)

Broholmer, Marie, Karlsson, Per & Leijding, Tommy (2001). *Ät bäst kost!: idrott & hälsoutveckling*. Farsta: SISU idrottsböcker (urval, 119 s)

Brügge, Britta, Glantz, Matz & Sandell, Klas (2011). *Friluftslivets pedagogik: en miljö- och utomhuspedagogik för kunskapskänsla och livskvalitet*. 4., [uppdaterade, rev. och utök.] uppl. Stockholm: Liber utbildningsförlag (urval, 116 s)

Dahlqvist, Matts (2007). *Kommunikation*. Uppsala: Liber förlag (173 s)

Danielsson, Mia (2006). *Health Behaviour in School-Aged Children in Sweden: A WHO Collaborative Study*. Sandviken: Statens folkhälsoinstitut (85 s)

Eneroth, Hanna & Björck, Lena (2015). *Bra livsmedelsval för barn 2-17 år – baserat på nordiska näringsrekommendationer 2012*. Livsmedelsverkets rapportserie nr. 11/2015 (45 s)

Ericsson, Ingegerd (2005). *Rör dig - lär dig: motorik och inlärning*. Stockholm: SISU idrottsböcker (190 s)

Gustafsson, Lars H. (2009). *Elevhälsa börjar i klassrummet*. Lund: Studentlitteratur AB (165 s)

Hassmén, Peter & Hassmén, Nathalie (2010). *Idrottsledarskap*. 1. utg. Stockholm: Natur & kultur (urval, 150 s)

Huitfeldt, Åke et. al. (1998). *Rörelse & Idrott*. Stockholm: Liber förlag (urval, 155 s)

Lundegård, Iann, Wickman, Per-Olof & Wohlin, Ammi (2004). *Utomhusdidaktik*. Lund: Studentlitteratur (urval, 75 s)

Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011. (2011). Stockholm: Skolverket. Tillgänglig: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=2575> (utdrag, ca 25 s)

Molander, Kajsa (2010). *Att lära in matematik ute*. Vimmerby: Outdoor Teaching (135 s)

Raustorp, Anders (2004). *Att lära fysisk aktivitet. Bildning i rörelse, livsstil och hälsa*. Uppsala: Kunskapsföretaget AB (90 s)

Svenska skolbarns hälsovanor 2009/10: grundrapport. (2011). Östersund: Statens folkhälsoinstitut (91 s)

Uppladdningen® idrott: guiden till hur du ökar din prestationsförmåga genom att ge kroppen rätt energi. 12., rev. uppl. (2007). Stockholm: Lantmännen Food R & D Tillgänglig: <http://www.cerealia.nu> (51 s)

Studentinflytande och utvärdering

Före varje delkursstart inbjuds studenterna till kursinformationsmöte. Kursen utvärderas i enlighet med gällande riktlinjer för kursvärderingar vid Högskolan i Borås, där studenternas synpunkter ska inhämtas. Kursutvärderingsrapporten publiceras och återkopplas till deltagande och blivande studenter i enlighet med ovan nämnda riktlinjer och ligger till grund för framtida utveckling av kurser och utbildningsprogram. Kursansvarig lärare ansvarar för att utvärdering enligt ovan genomförs.

Övrigt

Kursen ingår i Grundlärarutbildning med inriktning mot arbete i fritidshem, 180 hp.